

Introductie RES Fryslân

Met de regio aan de slag met opwek duurzame elektriciteit en warmte,

Lottie Kramer, Anke van Hijum, Sander Elverdink, Korien Boerema, Jacob Klaas Star

Programma

- Waarom RES Fryslân?
- Waar werken we aan?
- Hoe doen we dat?

Waarom RES Fryslân?

Het Klimaatakkoord en de 30 RES regio's

Meer dan 100 partijen verlagen de CO₂- uitstoot van Nederland met 49% ten opzichte van 1990 via het

Klimaatakkoord

30 Regio's RES

Klimaatakkoord vraagt Fryslân:

- **Opgave voor elektriciteit:**

mogelijkheden duurzame opwek op land
inzichtelijk maken

- **Opgave voor warmte:**

duurzame warmtebronnen in beeld ten
behoefte van transitie

Startdocument RES Fryslân

Fryslân

RES

Regionale
Energie
Strategie

Ameland
Achtkarspelen
Dantumadiel
De Fryske Marren
Harlingen
Heerenveen
Noardeast-Fryslân
Leeuwarden
Ooststellingwerf
Opsterland
Schiermonnikoog
Smallingerland
Súdwest-Fryslân
Terschelling
Tytsjerksteradiel
Vlieland
Waadhoeke
Weststellingwerf
Provincie Fryslân
Wetterskip Fryslân
Liander

Startdocument

15 juli 2019

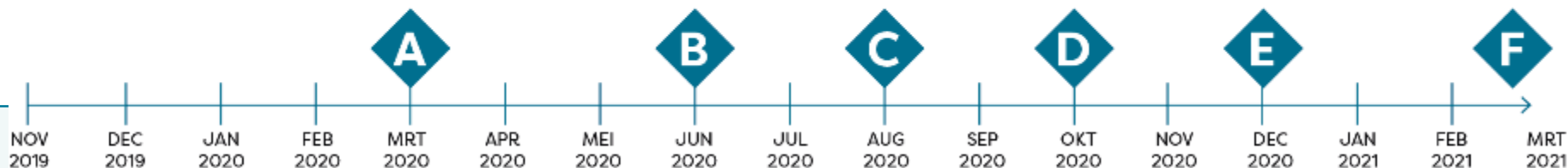
De RES mijlpalen

Mijlpalen	Wat	Wanneer
A	Concept RES gereed voor besluitvorming	1 maart 2020
B	Concept RES vastgesteld en indienen	1 juni 2020
C	Terugkoppeling doorrekening RESsen door PBL	1 augustus 2020
D	Overeenstemming RES-regio's restopgave	1 oktober 2020
E	RES 1.0 gereed voor besluitvorming	18 december 2020
F	RES 1.0 vastgesteld en indienen	1 maart 2021

Aanpak: 3 Tijdlijnen

Mijlpalen	Wat	Wanneer
A	Concept RES gereed voor besluitvorming	1 maart 2020
B	Concept RES vastgesteld en indienen	1 juni 2020
C	Terugkoppeling doorrekening RESsen door PBL	1 augustus 2020
D	Overeenstemming RES-regio's restopgave	1 oktober 2020
E	RES 1.0 gereed voor besluitvorming	18 december 2020
F	RES 1.0 vastgesteld en indienen	1 maart 2021

Resultaat inventariserend onderzoek

In de pijplijn 2,3 TWh

Zon op veld	TWh
Huidige opwek	0,08
In aanbouw	0,11
SDE+vergund	0,08
Subtotaal	0,27

Wind	TWh
Huidige opwek	0,38
Bouw Hiddum Houw	0,147
Bouw Windpark Fryslân	1,34
Vervanging	-0,05
Totaal	1,82

Zon op dak	TWh
Huidige opwek	0,09
SDE	0,13
Subtotaal	0,22
Totaal	0,49

- Gerekend met 3500 vollasturen windpark Fryslân i.p.v. 3900 omdat dit naar onze mening een meer realistisch uitgangspunt is.
- 50% van alle grootschalige zon-pv projecten met verleende vergunningen en SDE worden gerealiseerd. NP RES hanteert ook een realisatiekans van 50%.

Inventariserend onderzoek: Warmte

- Gebouwen van het aardgas af : duurzame warmte nodig
- Welke warmtebronnen zijn er binnen de regio?
- Hoe verdelen we die over alle gebouwen?

➤ Regionale Structuur Warmte

Einde tijdlijn 1: Concept RES

Fryslân

RES Regionale
Energie
Strategie

- Ons bod:

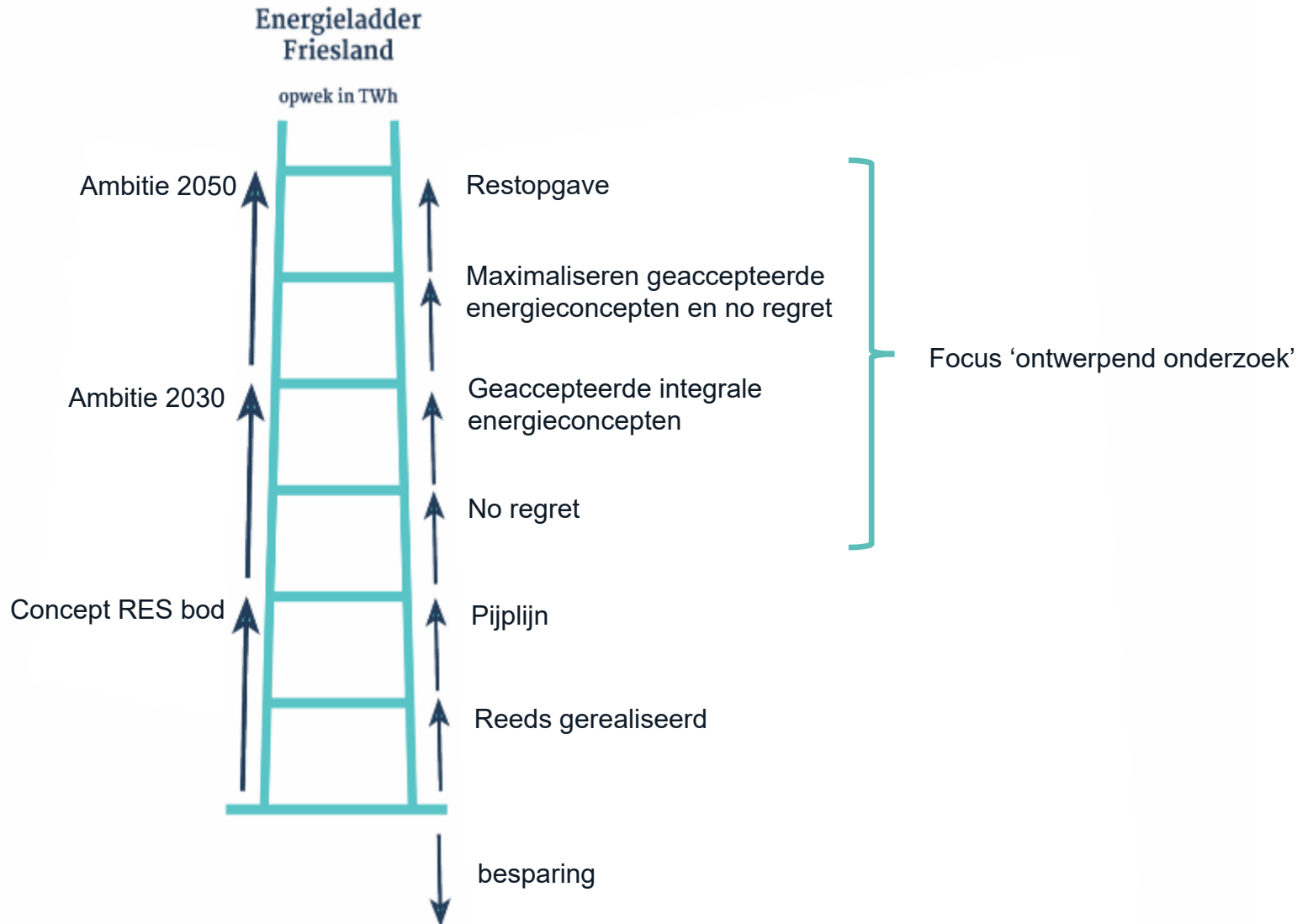
2,3 TWh opwek duurzame elektriciteit op land

- = Wat er al staat + wat in pijplijn zit.

&

- Regionale Structuur Warmte

Ontwerpend onderzoek

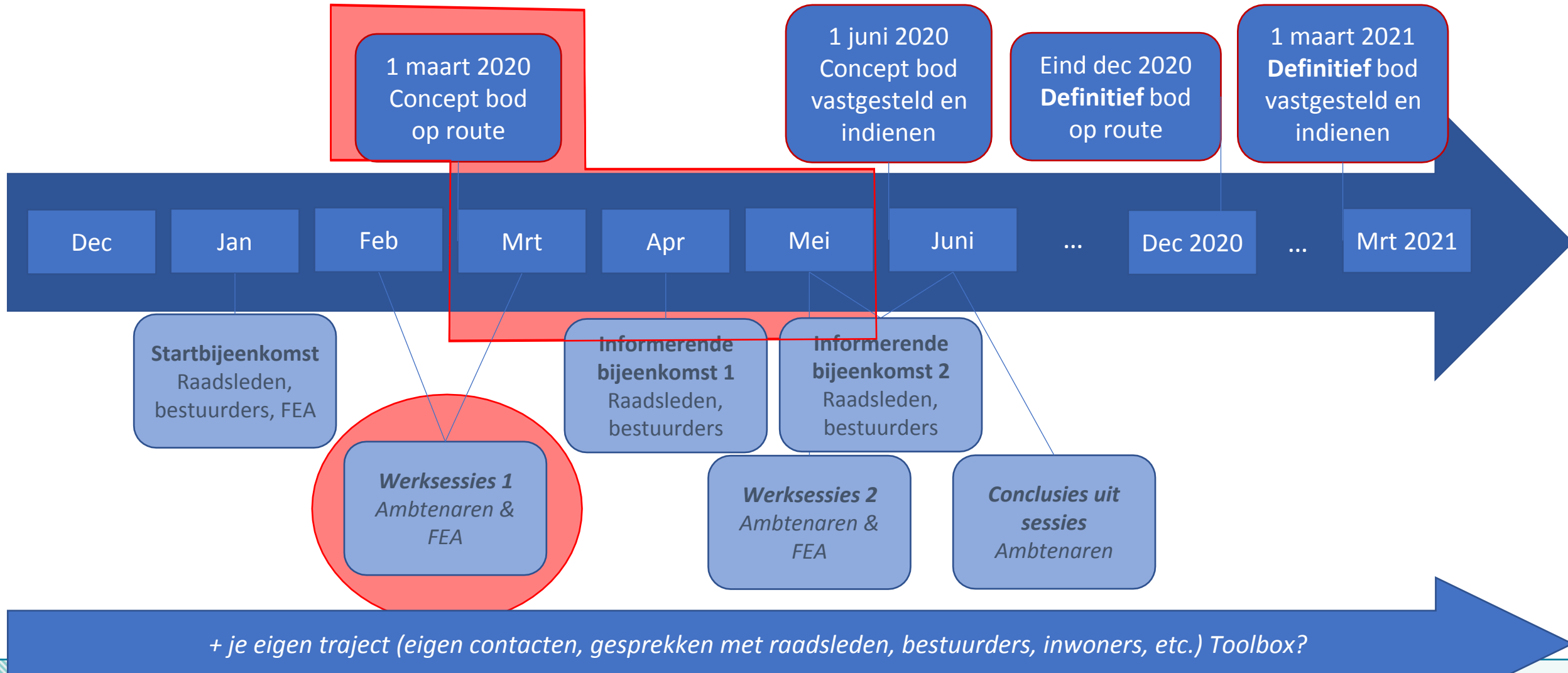
• Het ontwerpend onderzoek geeft inzicht in mogelijke bouwstenen voor de energieconcepten en mix
=
Gedachtenvorming

Via:

- 10 ateliers verspreid door de regio
- 2 informerende bijeenkomsten

Wat komt er op de gemeente af?

Besluitvorming

Friese Energie Alliantie

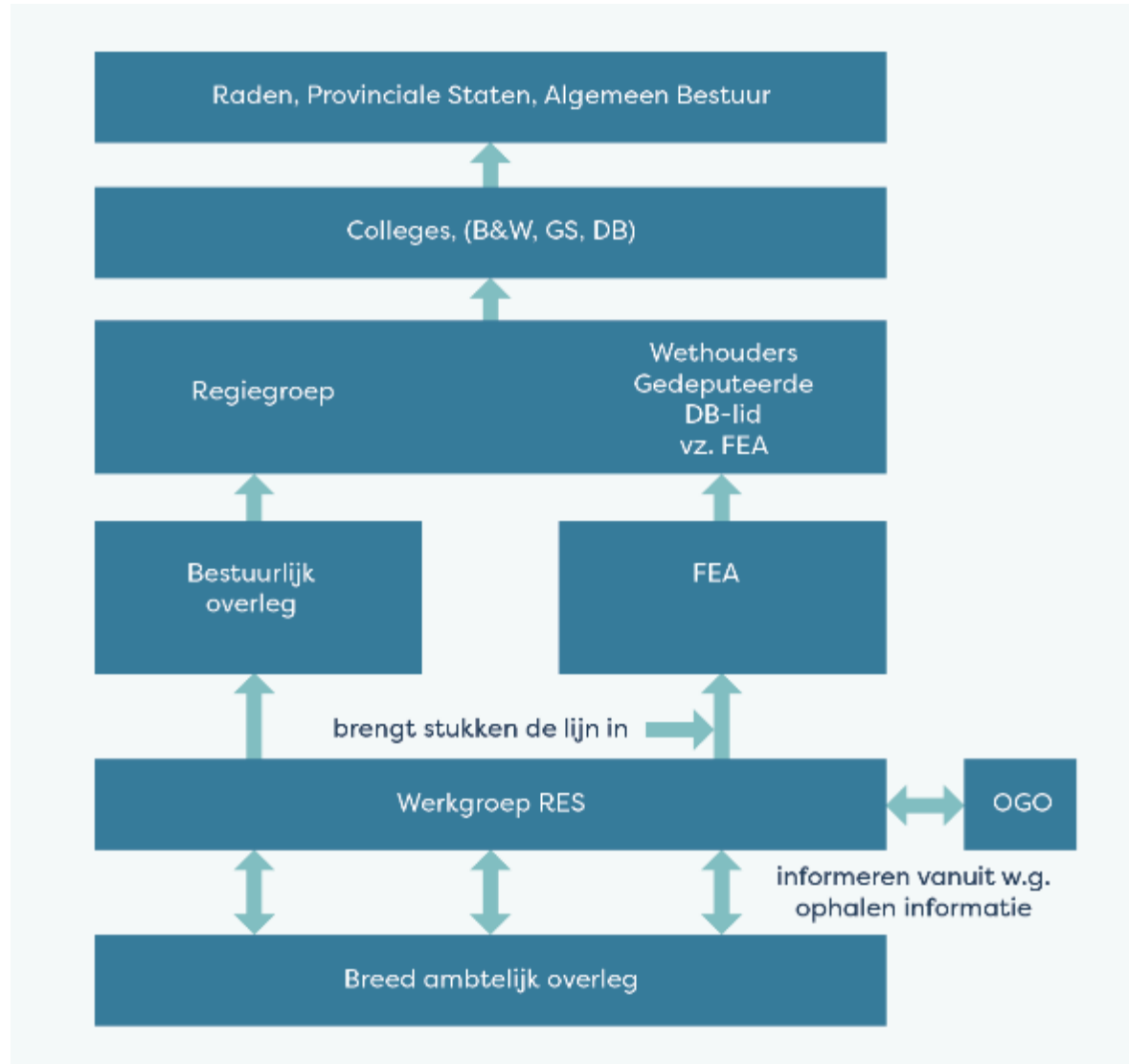
- Doel
- Betrokkenheid van maatschappelijke organisaties bij besluiten over concept en definitieve-RES.
- Meedenken over kansen en keuzes die gemaakt moeten worden in de RES
- Betrokkenheid bij de totstandkoming van een uitvoeringsprogramma .
- Bestaat uit vertegenwoordigers van:
 - Natuur-, milieu- en landschapsorganisaties
 - Bedrijfsleven (waaronder landbouw)
 - Belangenorganisaties in de gebouwde omgeving (bijvoorbeeld huurders, corporaties, Vereniging Eigen Huis)
 - Organisaties met verduurzamings- en (burger)participatiedoelstellingen (bijvoorbeeld Us Koöperaasje,)
 - De onafhankelijk voorzitter van de FEA krijgt een zetel in de regiegroep

Tijdslijn 2 –Burgerraadpleging

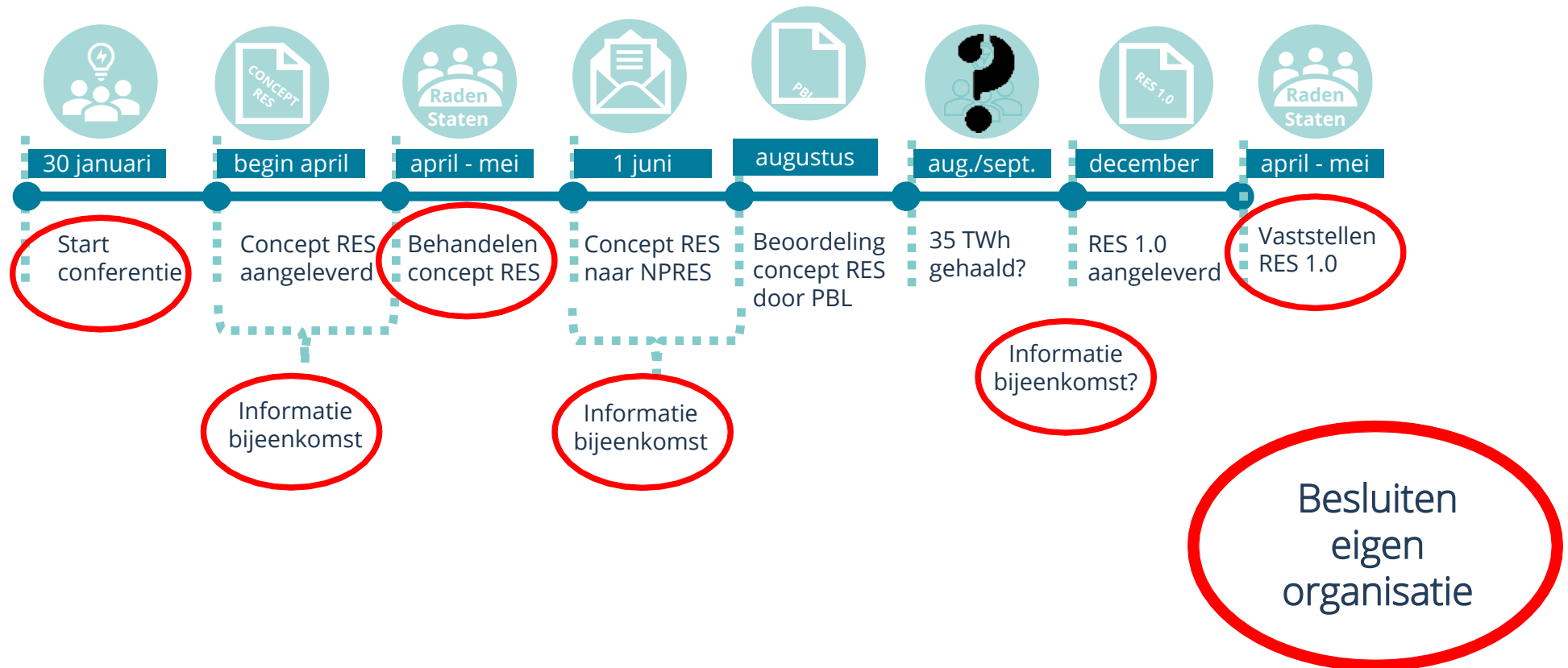
- Inwoners:
 - Raadpleging door middel van een enquête op een digitaal platform Fries Planbureau.
 - Wat niet: zoeklocaties, keuze voor hoe duurzaam opwekken
 - Wat wel: wat vinden onze inwoners belangrijke waarden als het gaat om de energie transitie?
 - In welke mate maakt u zich zorgen over klimaatverandering?
 - Hoe ziet u uw eigen rol in de energie- en klimaattransitie?
 - Wat verwacht u van de overheid in de energie transitie?
 - Eens of oneens?

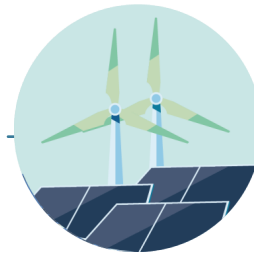
De besluitvormingsroute

- Breed bestuurlijk overleg RES: Portefeuillehouders Klimaat en Energie
 - *Rond mijlpalen*
- Regiegroep
 - *Komt maandelijks bijeen*
 - *(Noordoost Friesland vertegenwoordigd door Andries Bouwman (Tytsjerksteradiel))*
- Opdrachtgeversoverleg
 - *Rond mijlpalen*

Betrokkenheid raadsleden/statenleden en /leden algemeen bestuur waterschap

**Heeft u nog vragen?
Stel ze via de chat- functie**